

odzvalo šolsko upraviteljstvo v Mostah pri Ljubljani. Tov. Stojković nam je poslal 1 govor in 15 pesmi, zelo primernih deklamovank za proslavo kraljevega rojstnega dne. Živel! posnemalci! Narodno-prosvetni odsek Vam bo lahko ustregel le, če mu boste poslali besedila, na podlagi katerih bo lahko izdal celo zbirko.

— **Podporno društvo za učiteljski naraščaj** v Ljubljani odgovarja na vprašanje nekega okrajnega učiteljskega društva iz mariborske oblasti, ali se podpira tudi naraščaj iz te oblasti, da se vrši to že sedaj in se bo točno pazilo na to tudi v bodoče, da se bo vedno podpiral učiteljski naraščaj v enaki izmeri iz ljubljanske in mariborske oblasti. Na okrajnih učiteljskih društvih pa je ležeče, da podpirajo plemeniti namen tega podpornega društva.

— **Diaške legitimacije** so izšle (za znižano vožnjo na železnici). Ovojni list je iz kartona. Porabne so za vse vrste šol. Upraviteljstva šol, ki so dosedaj pisala sama te legitimacije, opozarjamo, da naj si jih takoj nabavijo. Cena 1 Din od komada. Strani 8. Ob koncu so tudi obči predpisi in navodila. Iztisnjeno je tudi potrdilo o siromaštvu, ki bo zadoščalo, da ne bo treba nositi dijakom še posebe ubožnega lista s seboj na potovanje. **Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani.**

— **Dotičnike, ki smo jim izposodili glasbo »Čudežnih gosli«** prosimo, naj nam vrnejo vsaj en izvod, da lahko ustrezno novim proslcem za note.

— **Odlikovanje tovariša Antona Kosija, šolskega ravnatelja v Središču.** V nedeljo, dne 18. t. m. je bil izročen središkemu šolskemu ravnatelju Antonu Kosiju red sv. Save V. razreda. S središkega šolskega poslopja je visela državna zastava, v okrašenih šolskih sobi pa so se zbrali šolarji, odrasla mladina, sorodniki in prijatelji tovariša Kosija, zastopniki raznih društev in korporacij, da prisostvujejo slavnostnemu odlikovanju. Predvsem je ptujski srezki poglavar dr. Vončina v lepo zasnovanem nagovoru našteval zasluge in vrline tovariša Kosija, mu izročil red, ter čestital tudi v imenu prosvetne oblasti, nakar se je tovariš Kosij ginjen zahvaljeval in prosil, da se sporoči njegova zahvala kralju. Nato so s prisrčnimi besedami nastopili drugi za drugim: tovariš Rajšp kot predsednik učiteljskega društva, dalje zastopnik krajnega šolskega sveta, župan središkega trga, potem zastopnik Obrtne zadruge, Obrtnega društva, Hranilnice in posojilnice, Sadržarskega društva, Sokola, zatem je čestitala šolska deca, obrtna šola ter zastopnik domačega učiteljskega zbora. Bila je to res lepa manifestacija hvaležnosti in pripoznanja za službenemu delovanju. Slavljence je sproti vsakemu govorniku posebej odgovoril in se zahvalil. — Vse čestitke in nagovori so podali lepo sliko vsestranskega delovanja Kosijevega. Pred štiridesetimi leti je prišel kot mlad učitelj v Središče ter bil ves čas marljiv v šoli kakor zunaj šole in se uspešno udeleževal kot mladinski pisatelj z izdavanjem mladinskih knjižic, spisal nebroj pedagoško-didaktičnih in drugih poučnih, posebno gospodarskih razprav; izdal je šolske pesmarice in v narodnem duhu harmonizirane spevoigre. Kot član učiteljskega društva se vestno udeležuje društvenih zborovanj ter je pri teh ravno on največkrat

nastopil kot predavatelj in slavnostni govornik. Kot vnet učitelj ter odkrit in dober tovariš je celo Učiteljsko društvo o zborovanjih opetovano povabil in pogostil. Radi svojega taktičnega nastopa je bil tudi v javnih uradih in korporacijah spoštovan. Dolga vrsta čestilcev sama je kazala, kako je deloval povsod in še deluje. Več društev je ravno sam ali ustanovil ali povzročil, ali pomagal ustanoviti. Po izvršenem oficijalnem delu v šoli, so bili vsi gosti povabljeni na odlikovančev dom, kjer so pri slavnostni pojedini imeli obilo posla s postrežbo preskrbna soproga in neustrahovani hčeri. — Ormoško učiteljsko društvo pa še posebej želi, da bi tovariš Kosij sad svojega neumornega delovanja užival še prav dolgo vrsto let prav čvrst in zadovoljen ob strani svoje blage soproge in v krogu svojih otrok ter nam bil še vnaprej veran svetovalec in v vzpodbudo v delovanju za naš stan in prosveto. — **na.**

— **Izid žrebanja II. književne tombole Jugoslovenske Matice.** V soboto, dne 24. t. m. sta bili izžrebani številki: 45 (petinširideset) in 90 (devetdeset). Kdor je s temi dvema številkami zadel ambo (obe številki v eni vrsti), naj svojo karto s svojim točnim naslovom pošlje Pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Pred škofijo 21/I. Postopek pri dodelitvi dobikov je sledeči: Tablice, na katerih sta obe zadeti številki v eni vrsti, sprejema Pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice do petka 30. t. m. Ker je skoro gotovo zadetih več amb, kakor pa je dobikov, se bodo v petek-zvečer tablice žrebale. One, katere bodo izžrebane, dobijo dobiček ambo in se ta dobiček pošlje dotičnemu po pošti. Tablice, ki pa event. niso izžrebane, igrajo naprej in igra z njimi Pokrajinski odbor sam. Pri terni je postopek isti. Terna se izžreba dne 31. t. m. in bo objavljena dne 1. februarja t. l.

— **Za »Podporno društvo za učiteljske»** so darovali Din 180 mesto venca na krsto pok. matere voditelja Janka Levstika po 15 Din; Vida Kucislova, Danica Lederhasova, Rudolf Arnshek, Mara Widrova, Mici Hauptmanova, Jela Likarjeva, Albina Travnova, Eluša Kunstlerjeva, Marija Grmova, Zinka Vrščajeva, Ljotje Kolenc, Vida Tauferjeva. Znesek smo izročili naslovu!

— **† Zofija Smolčeva.** Bila je ena izmed onih žena, ki so dandanes zelo redek pojav. Njen pogreb je svedočil, koliko zavednih čestilcev je imela blaga pokojnica. Prvo polovico svojega življenja je žrtvovala šoli. Prirojeni dar in veselje do dela, združena z vestnim izpolnjevanjem dolžnosti sta se udeleževala, da je premagala vse napore svojega učiteljskega stanu z veseljem. Takim potom si je pridobila povsod srce dece in sočutje. Vsakdo jo je spoštoval in pripoznal njene vrline. Službovala je od leta 1880.—92. v Vipavi, Trnovem, Sv. Petru na Krasu in Litiji. Ko je vstopila v zakon, je služila kot blaga žena domačim »Penatom«. A ni je bilo prilike, da ne bi govorila z navdušenjem o šoli ter o svojih učenkah. Od teh so nekatere odlične ljubljanske dame, pa še vedno izkazujejo priznanje svoji nekdanji učiteljici. Imela je odprto srce in roke za vsakogar, osobito za učiteljice. Kot zavedna Slovenka je vzgojila v svoji hčerki ista nežna čustva, ki dičijo učiteljico in blago ženo. V slovo nam preostaja, ko nam je ta ideal žene in vzgojiteljice odvzet, le še tolaž-

ba. Dražestna Zofija, zavesa je padla, sonce Tvojega življenja je zašlo v goro večnosti. Tvoj duh pa le živi med nami in Tvoj preblag spomin v nas vseh, ki smo bili deležni Tvoje dobrotljivosti in milobe.

— **Kratka srp.-hrv. slovnica** (I. deo), katero je sestavil učitelj Tomo Jedrlinič in jo izdal v samozaložbi. Slovnica se je pokazala kot zelo praktičen priročnik pri poučevanju srbohrvaščine ter so jo že mnoge šole naročile za svoje učence. Ker je založba majhna, je treba pohiteti z naročili. Stane samo 5 Din ter jo more tudi najsiromašnejši učenec nabaviti.

Naročila sprejema učitelj Tomo Jedrlinič (Sv. Jakoba trg 7/I.). Ljubljana. Pri naročilu daje še 15% popust.

— **Stare znamke v prid CMD** nam je doposlal tov. Iv. Mohorko (1200 komadov). — Tovariše prosimo, da naslavljajo take pošiljke direktno na CMD., ker nam s pošiljanjem na naš naslov napravljajo le dvojno delo. Dragevolje pa bomo objavljali notice, ki bodo pospeševale delovanje za naša obrambna društva.

— **V kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani** je izšla šolska knjiga »Podkrajšek-Citanka za obrtna učilišča«.

— **Odbor ljubljanskega učiteljskega društva** pozivlja vse člane, ki so se dolžni članarino za leto 1924., da store svojo dolžnost najkasneje do 1. februarja t. l., sicer se bodo črtali iz našega članskega imenika in znesek, ki so ga dolžni za liste in članarino iztirjal brezpopojno.

— **Člane »Učiteljske samopomoči«** opozarjamo na izredni društveni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 1. februarja 1925 ob 15. uri v pisarni Hranilnice in posojilnice Učiteljskega konvikta v Ljubljani, Franciškanska ulica 6/I. Na občnem zboru se bo sklepalo o važnih društvenih zadevah. Udeležite se občnega zbora v velikem številu!

Učiteljski pravnik.

— **Š Koraki UJU Pov. Ljubljana za hitro izplačilo akontacij na račun penzije.** Pov. UJU je prejel na tozadevno vlogo sledeči odgovor: Vloga UJU Beograd na Min. Prosvete — Gospodinu Ministru Prosvete Beograd, Poverjeništvu Ljubljana izvestilo je juče depešom Izvršni odbor: da u Sloveniji ima 35 učitelja penzionisanih, koji već više meseci ne primaju ni penziju, jer im nije još regulisana, niti pak kakvu akontaciju na račun penzije. Zbog toga so ti ljudi zapali u veliku materijalnu bedu bez ikakve svoje krivice. Izvršni Odbor UJU ima čast umoliti Gospodina Ministra, da izvoli narediti, da se odmah svim tim učiteljima izda za svaki mesec akontacija, dok se penzija ne reguliše. Izvršni Odbor se nada, da će se Gospodin Ministar odzvati ovoj opravdanoj molbi i najhitnije narediti, da se ovi učitelji spasu bede i oskudice. — Jov. Milojević, s. r. — **Odgovor Min. Prosv. radi akontacij.** Udruženju Jugoslovenskog Učiteljstva v Beogradu. Na predstavljeni Izvršnog Odbora učiteljskog udruženja Br. 26 od 18. januarja 1925. čast mi je izvestiti predsedništvo, da se po priloženoj telegrafskoj predstavi ne može ništa poduzeti, pošto se ne vidi koji so to učitelji, koji ne primaju ni penziju ni akontaciju. Ministarstvo Prosvete je odobrilo akontaciju većem broju penzionisanih učitelja iz Slovenije, koji su se za to molbom obratili. Izvolite izvestiti poverništvo učiteljskog udruženja u Ljubljani, da će se i u buduću odobravati akontacija penzije svima penzionerima, koji podnesu molbu za akontaciju. Molba valja da sadrži ove podatke:

Mesto navedenih točak navajamo formular prošnje za akontaciju, imena je pa Pov. UJU brzojavno sporočilo na merodajna mesta. Prošnja se mora glasniti:

Po čl. 128. čin. zak. koleka prosto.

Predmet: Prošnja za akontaciju

na penziju.

Ministru prosvete

(odelenje za osnovnu nastavu)

v

Beogradu.

Podpisani prosim za nakazilo akontacije v smislu čl. 131. zakona o glav. drž. računovodstvu.

Svojo prošnju opiram:

1. Sem stalen (upravitelj) na — — — — — šoli v — — — — —
2. Upokojen sem glasom odluka ministarstva prosvete z dne — — — — — O. N. br. — — — — — po ukazu Njg. Vel. kralja od dne — — — — —
3. Prosvetni oddelek velikoga župana v — — — — — me je razrešil učiteljske službe z dnem — — — — — br. — — — — — in mi s tem ustavil aktivitetne službene prejemke.

4. Aktivne prejemke sem zadnjič prejel — — — — —
5. V aktivni učiteljski službi sem bil — — — — — let.

6. Poslednja moja plača je bila mesečno položajna plača — — — — — Din, osnov. plača — — — — — Din, stanarina — — — — — Din, skupno — — — — — Din in — — — — — Din osebne draginski doklade, poleg tega sem prejemal rodbinsko drag. doklado za — — — — — v znesku mesečno — — — — — Din. Skupno: — — — — — mesečnih prejemkov.

7. Penzija se naj nakaže pri delegaciji ministarstva financ v — — — — —
Ker nimam — — — — — razen plače — — — — — nikakih drugih dohodkov in tudi ne prihrankov, s kojimi bi se preživljal, prosim, da se mi v smislu čl. 152. urad. zak. nakaže akontacija takoli.

V — — — — — dne — — — — — 1925.

— **Š Naredba ministra za promet o izdajanju polovičnih vozovnic državnim nameščenim, upokojencem in njih rodbinskim članom.** (Ur. l. št. 7, 1925.) Gospod minister za promet je odobril z naredbo M. S. br. 350/25 z dne 16. januarja 1925., da se dajo državnim nameščenim, dokler nimajo uradniških legitimacij, olajšave, do katerih imajo pravico po pravilniku o brezplačni in znižani vožnji po državnih železnicah, na ta-le način:

Potniške blagajne izdajajo državnim uradnikom in ostalim državnim uslužbencem vozovnice po 50% redne tarife ob teh pogojih:

Vsak državni uslužbenec mora pokazati pri potniški blagajni obljavo, ki mu jo je izdal urad, kjer službuje. V tej obljavi mora biti označeno: uslužbenčevo ime in njega priimek, kategorija in skupina kakor tudi urad, ki mu uslužbenec pripada; obljavo mora overoviti uradni starejšina s svojim podpisom in uradnim pečatom ter vsloviti datum in kraj, kdaj in kje se je obljava izdala. Naposled se mora v obljavi tudi označiti, odkod in kam uslužbenec potuje.

Glede pravice do voznega razreda velja člen 81. predpisa o brezplačni in znižani vožnji z dostavkom, da državni uslužbenec s pravico do I. in II. razreda lahko uporablja tudi III. razred, razen uradnikov I., 2. in 3. skupine I. kategorije, ki se smejo voziti samo šče tudi v II. razredu. Glede veljavnosti za vrste vlakov velja člen 91. omenjenega predpisa.

Za rodbinske člane državnih uslužbencev izdaja obljave oni urad, pri katerem dotični uslužbenec službuje. Obljave za rodbinske člane mora obsežati isto kar obljave za aktivne uslužbence, samo da je treba v njej še označiti: ime in priimek rodbinskega člana, v kakšnem rodbinskem razmerju je z uslužbencem (žena, sin, hči), in zvanje državnega uslužbenca, čigar rodbinski član je. Poleg tega mora biti v obljavi navedeno, ali pristoji ženi ali otroku doklada po členu 42. v zvezi s členom 149. zakona o civilnih državnih uradnikih (člen 78. predpisa o brezplačni in znižani vožnji). Naposled se mora v taki obljavi označiti z besedami, katero potovanje je to: prvo drugo ali tretje.

Za državne upokojece in za njih rodbinske člane izdaja obljave oni urad, pri katerem prejema upokojenec pokojnino. Obljave za upokojece in njih rodbinske člane morajo navajati isto kar obljave za aktivne uslužbence in njih rodbine, samo da se mora v obljavi za upokojece in njih rodbine označiti zvanje — položaj, ki ga je imel upokojenec ob upokojitvi. Tudi v teh obljavah se mora navesti, ali prejema upokojenec in rodbinski član draginsko doklado (člen 80. predpisa o brezplačni in znižani vožnji). Na taki obljavi je treba označiti, katero potovanje je to: prvo, drugo ali tretje.

Rodbinski člani aktivnega uradnika, upokojenega uradnika in upokojevc, ki ne uživajo doklada ali draginskih doklad, nimajo pravice do znižane vožnje.

Glede voznega razreda za rodbinske člane aktivnih uslužbencev in upokojenih uslužbencev velja drugi odstavek, glede upokojencev pa tretji odstavek člena 81., tako da lahko uporabljajo tudi tretji razred, razen rodbinskih članov aktivnih uradnikov I., 2. in 3. skupine I. kategorije, ki se smejo voziti le še tudi v II. razredu. Aktivni častniki dobivajo 60% znižane vozne cene redne tarife, če potujejo v uniformi; če pa potujejo v civilu, morajo imeti iste obljave kakor civilni državni uslužbenec. Za rodbinske člane aktivnih in upokojenih častnikov velja isto kar za civilne rodbinske člane in upokojece.

LISTEK.

Rudolf Koser †.

V četrtek, dne 8. t. m. smo položili k večnemu počitku zemeljske ostanke predragrega nam tovariša Rudolfa Koserja, upokojenega nadučitelja v Vitanju. Tako veličastnega pogreba naš starodavni trg ne pomni. Iz celega okraja smo se zbrali njegovi stanovski tovariši ter spremili pokojnika na njegovi zadnji poti. Nepregledna množica znancev in prijateljev je korakala za v venci obloženo krsto, katero so nosili odborniki Posojilnice, čigar dolgoletni tajnik in član načelstva je bil umrl. Pred hišo žalosti in na pokopališču so mu zapeli domači pevci in tovariši turobni žalostinki »Vigred se povrne« in »Blagor mu«. Ob odprtem grobu je domači g. župnik z v srce segajočimi besedami orisal delovanje pokojnega na šolskem in gospodarskem polju. Za njim se je poslovil od rajnega tovariša pisec teh vrstic sledeče: »Tovariši in prijatelji dragega pokojnika! Žalosten, a veličasten spreved, ki se je

ravnokar premikal po starodavnem Vitanju, je došel na svoj cilj. Bolestnega srca in rosnih oči stojimo ob odprtem grobu milega nam tovariša, ki je tako rano ostavil svoje drage ter zatisnil trudne oči k večnemu počitku. Kaj nam je bil rajni tovariš Rudolf Koser, to priča veličastna udeležba na njegovi zadnji poti, to priča solze, ki se leskečejo v Vaših očeh in to priča zamolklo ihtenje, ki se razlega okoli njegovega zadnjega bivališča. Tukaj ob grobu žaluje njegova soproga, ki je nad 20 let z njim delila vse in grenke urice življenja, tukaj plakajo otročiči, ki so izgubili svojega ljubega skrbnega očeta v času, ko bi ga najbolj rabili. Od blizu in daleč smo se zbrali njegovi stanovski tovariši, da se zadnjič poslovimo od dragega nam tovariša, katerega smo čislali kot vzor-učitelja, kot navdušenega rodoljuba in moža poštenjaka. V lepem številu so se tukaj zbrali njegovi bivši učenci, da izkažejo zadnjo čast svojemu nekdanjemu blagemu učitelju, in ogromno število znancev in prijateljev je spremilo rajnega k zadnjemu počitku. Vsi, vsi, ki smo tukaj zbrani, v tem trenutku bridko občutimo veliko vrzel, katero je napravila neusmiljena,

neizprosna bela žena v naših vrstah. Dragi tovariši! Dobojeval si, zapuščas nas lahko z zavestjo, da nisi živel zastoni. Poslavljam se od Tebe v imenu učiteljskega društva, čigar zvest član si vedno bil, poslavljam se v imenu tu-kajšnje Narodne čitalnice, katere soustanovitelj in podpredsednik si bil, poslavljam se v imenu šole, občine in Posojilnice ter v imenu vseh znancev in prijateljev. Vsi Ti bomo ohranili blag in časten spomin. Počivaj mirno v zemlji slovenski, katero si ljubil tako srčno! Tovariš — zbogom!

Smrtna tišina je vladala na pokopališču. Motilo jo je le pritajeno ihtenje. Skoraj vsako oko je bilo rošno. Nepozaben ostane vsakomur prizor, ko je šolska mladina obsipala krsto in grob svojega nekdanjega učitelja z zimskim cvetjem in zelenjem, katerega je pokojni v življenju tako ljubil!

Tovariš Rudolf Koser je bil rojen 8. aprila 1867 kot sin uglednih in premožnih staršev v Juršincih pri Ptuj. Obiskoval je spodnjo gimnazijo v Ptuj, nakar je vstopil v peti gimnazijski razred v Mariboru, iz katerega je šel na učiteljske, kjer je položil leta 1888. zrelostni

izpit. Služboval je nato v Jarenini, pri Mali Nedelji, pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah in Smartnem pri Slovenjgradcu, odkoder je prišel leta 1896. v Vitanje. Tukaj je služboval do leta 1920. kot učitelj. Tega leta je bil imenovan za nadučitelja in že dve leti pozneje je bil zaradi bolezni upokojen. V Vitanju je preživel zaradi svojega odločnega slovenskega mišljenja marsikatero grenko uro. Vestno in vztrajno je deloval v šoli in zunaj šole. Nevenljivih zaslug si je pridobil na združnem polju. Bil je tudi član gerentskega sosveta in pozneje občinskega odbora trga Vitanje ter še kot upokojen učitelj član krajnega šolskega sveta. Vse njegovo življenje je bil le en nepretrgan delaven dan. Še celo zadnje ure so bile posvečene delu, kajti še v ponedeljek, dne 5. januarja je urejeval s svojim prijateljem g. Vestrom pereče zadeve Posojilnice. In o polnoči istega dne je izdihnil svojo blago dušo. Dasi smo slutili, da so ure njegovega življenja štete, vendar nam je prišla njegova smrt nepričakovano. Zapuščena neotlažljivo soprogo in osem otrok, od katerih je šest nepreskrbljenih. Blagemu tovarišu časten spomin!

Na vsako objavo mora potniška blagajna, ko izda vozovnico, pritisniti postajni datumiški žig. Sprevidniki morajo ob pregledu vozovnice prebrskati tudi objavo. Ko se odda vozovnica v tiskar, se odvzame tudi objava; zato naj izdajalec uradi objavo v dveh izvodi, tako da se lahko uporabi drugi izvod za povratek in da se na enem izvodu označi: »Velja za vožnjo tja« ali na drugem: »Velja za vožnjo nazaj«.

Tako je datati olajšave do dne 1. aprila 1925.; po tem roku pa je treba postopati po predpisih o brezplačni in znižani vožnji na državnih železnicah, po katerih bodo dobivali državni uslužbenec, državni upokojenci in rodbinski člani olajšave na podlagi predpisanih legitimacij, ki morajo biti v tem roku izdelane. Po tem roku bodo smele ukoriščati objavo za vožnjo nazaj najdalje do konca meseca aprila 1925. edino osebe, ki so bile v tem času na potovanju.

Državni uradi morajo voditi glede objav za rodbinske člane aktivnih uslužbencev, upokojencev in njih rodbin točno evidenco o številu izdanih objav ter morajo, ko izračunajo izdelane legitimacije, v ustreznih rubrikah označiti, ali je ukorištili dotični rodbinski član ali upokojenec eno, dve ali tri potovanja.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani,
administrativno-pravni oddelek,
dne 20. januarja 1925.; št. 60.701—VI—24.

—**Š Učiteljem, predsednikom volilnih odborov.** Dnevnic in povrnitev stroškov članom volilnih odborov. Okrajna glavarstva razpošiljajo sedaj predsednikom volilnih odborov okrožnico delegacije ministrstva financ, ki naznanja, da je minister za notranje zadeve v smislu člena 9. volilnega zakona določilo dnevnic članom glavnih volilnih odborov po Din 250, članom volilnih odborov na posameznih voliščih pa po Din 150. Nadalje pojasnjuje okrožnica način zaračunavanja ostalih stroškov, način likvidacije predjemov in končni račun. Okrožnico razpošiljajo okrajna glavarstva posameznim volišč in ne ona, v katerih okoliših prizadeti stanujejo. — Dne 9. februarja 1925 ob 9. uri bodo pričeli poslovati glavni volilni odbori (čl. 76. volilnega zakona) za volitev v narodno skupščino, in sicer 1. za volilno okrožje Ljubljana-Novo mesto v Ljubljani v veliki dvorani na mestnem magistratu in 2. za mesto Ljubljana s Spodnjo Šiško v Ljubljani v mali dvorani na mestnem magistratu. Za mariborsko oblast v Mariboru. Vsi predsedniki volilnih odborov morajo v smislu čl. 75. zakona za volitve poslancev v narodno skupščino zapečaten zavoj, v katerem se nahajajo volilni spisi, prinesiti 9. februarja t. l. svojemu glavnemu volilnemu odboru.

—**Š Veljavnost meščanskošolskih spričeval.** Izpričevala 3. razreda meščanske šole odgovarjajo izpričevalom šole s predpisanim zaključnim izpitom v smislu zadnjega stavka člena 6. uradniškega zakona. Min. prosv. št. 64.352 od 27. novembra 1924.

—**Š Izplačilo povišic položajnih plač** se ne izvrši takoj zaradi tehniške strani (formalne), ker listi prinesejo napredovanje prej nego dojdejo dekreti na pristojna oblastva, ki likvidirajo izplačilo. S tem morajo prizadeti, ki se obračajo na nas glede izplačila, računati in pač malo potrpeti.

—**Š Upokožitev na podlagi člena 4. zakona o državnih uslužbencih.** O priliki upokožitve vseučiliškega profesorja Bazale v Zagrebu je razmotril o upravičenosti upokožitve na podlagi člena 4., točka 5., al. 2. zakona o državnih uslužbencih nek pravnik v zagrebškem »Obzoru«. Ta člen se glasi: »Državni uslužbenec ne sme biti, kdor javno izraža načela zoper obstoječe državne oblike ali načelo protipravne izpremembe državnega reda.« Sedaj nastane vprašanje, kdo ima po zakonu pravico in dolžnost, da presoja, ali ima kdo navedene lastnosti, ki ga izključujejo iz državne službe. Pri tem je treba razlikovati dvoje: 1. Kadar gre za osebo, ki še ni v državni službi in 2. kadar gre za osebo, ki je že v državni službi. Kadar gre za prvi primer, to je o aspirantu na državno službo, tedaj je jasno, da pripada po zakonu pravica in dolžnost za presojanje strokovne in moralne (politične) sposobnosti za državno službo ustavni, izvršilni oblasti, torej kralju na predlog pristojnega ministra, pristojnim ministrom in njihovim podrejenim organom »jure derivationis i delegationis« (čl. 52. zakona). Pri tem poslu delajo naštetih izvršilni organi državne oblasti, v kolikor niso vezani s posebnimi zakonitimi odredbami, po svojem svobodnem prepričanju (liberum arbitrium), noseč za čin svobodnega prepričanja polno politično odgovornost. Toda drugače je treba postopati pri osebi, ki je že v državni službi. Kakorkoli se pojmuje javnopravni odnos državnega uslužbenca napram državi oblasti (bolj liberalne ali bolj konservativne) je za vsakogar jasno, da postane vsak državni uslužbenec, kadar stopi v državno službo, subjekt odrejenih pra-

vic in dolžnosti. Vsak državni uslužbenec torej, ki stopi v državno službo, ima pravico, da ostane v službi, njegov služba preneha po zakonu, razen po njegovi lastni volji, le v sledečih primerih: 1. po razsodbi rednega ali disciplinskega sodišča; 2. po sili zakona (taksativno je naštetih 11 primerov) in 3. s smrtjo. Četrtega vzroka ni, po katerem bi proti volji državnega uslužbenca mogla po zakonu prenehati njegova služba, niti za onega, ki »izraža načela zoper obstoječe državne oblike ali načelo protipravne izpremembe državnega reda.« Takšno osebo se sme odpustiti iz službe, in sicer na podlagi zakona, le, ako mu pristojno redno ali disciplinsko sodišče dokaže imputirano dejstvo (čl. 131. zakona o državnih uslužbencih), postopajoč po predpisanim kontradiktornem postopanju z uporabo zakonitih pravnih lekov. Pa to je povsem naravno, ker v naši državi ne more biti nihče obsojen, dokler ni zaslišan na pristojnem mestu ali dokler ga po zakonitem načinu ne pozovejo, da se brani (čl. 7. ustave), a upokožitev proti volji uslužbenca je težka disciplinska kazen (čl. 165. zakona), katero sme izreči le disciplinsko sodišče na temelju disciplinskega postopanja (čl. 166. zakona). Z napetostjo pričakuje javnost, kakšno stališče bo zavzel državni svet; ali bo uničil dotično odredbo vlade ali bo dovolil gaženje zakona, ki ima nalogo obrambe. Seveda vlada največje zanimanje za rešitev tega vprašanja pri državnih uslužbencih samih, ker gre za njihovo osebno svobodo in neodvisnost od režimov, ki se menjajo in se bodo vedno menjavali. — (Po zagrebškem »Našem Glasu«).

Važnejše odločbe, ki smo jih prejeli od našega članstva.

—**ŠŠ Vstetje vojnih let v napredovanju in penzijo.** Neki tovariš, ki je napravil tozadevno vlogo, nam je doposlal sledečo rešitev, ki jo je prejel od ministrstva: Na Vašo prošnjo z dne 27. junija 1924. da bi se Vam vstela vojna leta po čl. 282. fin. zak. za leto 1923./24. dvojno v službeni leta, Vas obveščamo, da je odločilo ministrstvo prosvete z odlokom O. N. br. 43.569 od 7. oktobra 1924 z ozirom na uverjenje vojnega ministrstva, da se vojna leta računajo samo za penzijo in ne za povišice kot efektivna leta službovanja.

—**Š Pozivamo tovariše in tovarišice,** ki so prejeli podobne važne principialne odločbe, da nam jih dopošljejo v prepisu. Organizacija Vam bo lahko pomagala le, ako ji bodete Vi pomagali pri delu. Gotovo so že tudi drugi tovariši prejeli kake odločbe od ministrstva ali Državnega sveta na svoje rekurze ali vloge.

Imenovanja in napredovanja.

—i Napredovanje v mariborski oblasti. V 1. grupo II. kategorije: **Hinterlechner** Karolina, učiteljica v Poljčanah; **Burnik** Alojzija, učiteljica v Mariboru; **Poberaj** Josip, učitelj v Šmartnem ob Dreti; **Svetlin** Irma, učiteljica na Bregu pri Ptuj; **Valenčič** Josip, učitelj v Celju; **Kovačec** Anton, učitelj v Gornji Radgoni. — V 2. grupo II. kategorije: **Rustja** Drago, učitelj v Pod Velki; **Gselman** Božidar, učitelj v Tepanju; **Kovačič-Jurko** Olga, učiteljica v Kostivnici; **Jakopac-Ličen**, **Elizabeta**, učiteljica pri Sv. Rupertu; **Čuček** Fran, učitelj v Sv. Martinu pri Vurbergu; **Ločičnik** Amalija, učiteljica v Slov. Bistrici; **Levstik** Franja, strokovna učiteljica v Celju, s pripadajočimi 10% po čl. 7.; **Vrečko** Martin, učitelj v Šoštanj; **Velnar** Josip, šolski upravitelj pri Sv. Lenartu v Slov. goricah; **Straus** Marija, strokovna učiteljica v Murski Soboti, s pripadajočimi 10% po čl. 7.; **Kontler** Julij, šolski upravitelj v Vidoncih; **Filer** Uršula, učiteljica v Dravogradu; **Vreček** Alojzija, učiteljica v Mežici; **Koprivec** Aleksander, šolski upravitelj v Ščavnici; **Pečnik** Ida, učiteljica v Prevaljah; **Feigel** Avgusta, učiteljica v Mariboru. — **Napredovanje v ljubljanski oblasti.** V 1. grupo II. kategorije: **Eppich** Babina, učiteljica na Jesenicah; **Staré** Marija, učiteljica v Želmljah; **De Toni** Ana, učiteljica v Dobu; **Janša** Angela, učiteljica v Jaršah; **Verbič** Josip, učitelj v Stični; **Levstik-Peršl** Vlastimila, učiteljica v Krškem; **Golob** Adela, učiteljica na Dobrovi; **Zavrtanik** Ljudmila, učiteljica v Trbovljah; **Svitaršič** Zdravko, šolski upravitelj na Jezerskem. — V 2. grupo II. kategorije: **Pirjevec** Ivana, učiteljica pri Sv. Jurju; **Waschte-Burger** Klotilda, strokovna učiteljica v Ljubljani, s pripadajočimi 10% po čl. 7.; **Gabrovšek** Frančiška, učiteljica v Hotedršici; **Kromar**

Karolina, učiteljica v St. Rupertu; **Schubert** Stefanija, učiteljica v Lhanu; **Zakrajšek** Josip, učitelj v Blatni Brezovici; **Tramte** Marija, učiteljica na Vačah; **Kleč** Karla, učiteljica v Mostah; **Berlan** Julija, učiteljica v Doljem Logatcu; **Mihov** Ivo, učitelj v Podpeči; **Kokot** Ljudevit, učitelj v Dobovi; **Vyzourek** Hermina, učiteljica v Črnomlju.

—i **Upokožitve.** Z ukazom prosvetnega ministrstva so na podlagi členov 141. in 239. uradniškega zakona upokoženi: **Domicijan Serajnik**, učitelj v Ormožu; **Marija Loparnik-Delakorda**, učiteljica v Polzeli; **Fran Kranjc**, učitelj v Celju; **Edvard Čeh**, učitelj v Ptuj; in **Balbina Wittenbach-Cvažer**, učiteljica v Vojniku.

Naša gospodarska organizacija.

REZERVNI SKLAD prostovoljni organizacijski davek.

I. izkaz.

Blagajniško stanje ob sklepu upravnega l. 1924.	4761.50 Din
Laško učiteljsko društvo	500.— »
Bezjak Ivan, Litija	10.— »
Jakopac Fr., St. Rupert	10.— »
Cirman Ana	5.— »
Dolenc Matilda	5.— »
Doljak Valentin	5.— »
Goli Ana	5.— »
Hladnik Leopold	5.— »
Hribnik Fani	5.— »
Kalmus Frida	5.— »
Kobal Jožica	5.— »
Kordan-Kramar Iva	5.— »
Korenc Henrik	5.— »
Kozamernik Justina	5.— »
Kunc Iva	5.— »
Lahainer Marija	5.— »
Lenarčič Anton	5.— »
Likar Erna	5.— »
Meliva Ana	5.— »
Menard Ana	5.— »
Močnik Minka	5.— »
Modic Alojzija	5.— »
Požar Vladimir	5.— »
Punčuh Amalija	5.— »
Punčuh Katarina	5.— »
Punčuh Leopold	5.— »
Gabrovšek-Rajer Jelica	5.— »
Repič Peter	5.— »
Stegovec Ivan	5.— »
Treo Gabrijela	5.— »
Weber Gabrijela	5.— »
Kunc Marija	5.— »
Ribarič Ana	5.— »
Stravs Karel	5.— »
Vrezec Avrelja	5.— »
Prosenec Iva	5.— »
Bizjan I.	2.50 »

skupaj . 5449.— Din.

—g **Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani** je daroval Julij Mayer, nadučitelj v Dobu, obveznico 7% državnega posojila s 7 kuponi v skupni vrednosti 124.50 Din. Hvala! — Imejte tudi takih obveznic posnemajte g. Mayerja!

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učiteljskim in šolam, posebno pa šolskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, št. 6.

Ocene.

—k »Preporod« in »Zdravje«. Izšla je 1. številka »Preroda«, glasila za gojitev treznosti in pravno povzdigo naroda, s poučno prilogo »Zdravje«, ki jo ureja dr. Ivo Pirc, predstojnik higijskega zavoda v Ljubljani in kateri je inspektor ministrstva za narodno zdravje dr. Katičič, posvetil primeren propagandni uvod. Informativne članke priobčujejo v tej številki dr. Fran Göstl, dr. Amalija Šimec, dr. Fran Drganc in dr. Ivo Pirc.

—k **Soko.** Knjiga za decu sa slikama. Napisal i priredio Mih. Mihalović, učitelj u penziji. Niš. Cena 5 Din.

Sadržaj: Dobro knjizi. — Soko. — Seme. — Treba raditi. Sta deda pripoveda. — Četiri godišnja vremena. — Prividjenje. — Vučica i ovde. — Mali inspektor. — Iz rospsta u slobodu. — Zaslužena nagrada. — Male drugarice. — Močan hlebac. — Što poseješ to i žanješ. — Diši samo čist vazduh. — Jutro. — Jedan jezik — jedan narod. — Knjižica je ilustrirana in zelo primerna za mladino. Vendar avtorja opozarjamo na našega »Sokolica«, ki mu je najbrže neznani in iz katerega bi lahko zajel še marsikaj primerne za srbsko dečo.

—k »Zapiski« **Delavsko-kmečke Matice.** Izšla je prva številka nove revije »Zapiski« Delavsko-kmečke Matice. Prva številka obsega 48 strani raznovrstne vsebine, in sicer C. Š.: Uvodna beseda. Roza Luksenburg: Vloga militarizma v akumulaciji kapitala. D. Gustinčič: Po-

sestne razmere v Sloveniji. Avgust Cersarec: Stjepan Radić v Avstriji. Po Vargi: Davesov načrt. —t—: V razčiščenje razredne zavesti. I. Regent: Nekaj o delavskem gibanju v Italiji. Gustinčič: K taktiki v narodnostnem vprašanju na Primorskem. Politični pregled. Tehnika in narodno gospodarstvo. Socialni pregled. Delavska zaščita in pravo. Gospodarski pregled. Kulturni pregled. Urejanje revije Regent, inž. Stebi, C. Štukelj in inž. Gustinčič. Izhaja mesečno. V razprodaji stane izvod 10 Din in se dobiva v vseh knjižarnah. Člani Delavsko-kmečke Matice plačajo 50% manj. Naročnina je letno 60 Din, polletno 30 Din. Uredništvo je v Ljubljani, Za Bežigradom, I. mestna stanovanjska hiša. Revija je tiskana na lep, trpežen papir in ima krasen dvobarven in modern ovitek, kakršen se dosedaj pri nas še ni videl.

Iz naše stanovske organizacije.

Poročila:

+ **ŠOŠTANJSKO UCITELJSKO DRUŠTVO** je imelo svoje zborovanje dne 10. decembra t. l. v Velenju.

Po prečitani zapisnika zadnjega zborovanja je predsednik tov. Stopar orisal posledice izrabiljenja § 71. zakona o državnih nameščencih, napram učiteljsstvu ter odločno protestiral proti morebitni ponovitvi teh persekucij. Nato je opozarjal na položaj »Zvončka«, z ozirom na dopis od »Samopomoči« pa je povdarjal pomen učit. zavarovanja, nakar je vse učiteljsstvo v to privolilo in pristopilo kot član. Obširno je tudi poročal o državnih učiteljski skupščini, o pokrajinski pa je z zanimanjem pripovedoval tov. T. Vrečko.

Prošnji podpornega društva za učit. naraščaj v Ljubljani se je ugodilo s tem, da Šoštanjsko učiteljsko društvo korporativno pristopi kot podpornik. Na akcijo »Slovenske zveze« proti premeščenju učiteljsva, ki se je začelo sedaj, odgovarja tov. tajnik s tem, da se tozadeven dopis pošlje v končno rešitev pov. UJU v Ljubljano.

Splošna zahteva učiteljsva je bila, da se povišice pravočasno izplačujejo.

Resolucije: 1. Šoštanjsko učiteljsko društvo odločno zahteva, da ostane stalnost učiteljsva nedotaknjena.

2. Poverjeništvu prosimo, da posreduje k hitrejšemu izplačevanju zapadlih povišic.

Predavanje. V učiteljskem tečaju za ročna dela, ki ga je priredil »Podmladek rdečega križa« v Aleksincu (tov. Gorup).

+ **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ** je zborovalo dne 22. novembra 1924 v Konjicah ob povoljni udeležbi, kajti od 56 članov je bilo navzočih 43, odsotni so se opravičili.

Tov. predsednik pozdravlja uvodoma vse navzoče, posebej še novo članico A. Rottovo, želeč ji, da se prav kmalu udomači v našem okraju, častita nadalje tov. Korbarju k častniškemu, dve-ma tovarišicama pa k usposobljenostnemu izpitu in poroča končno o vladni izpremembi, ki se je izvršila pred malo dnevi. Izraža nado, da bo nova nacionalna vlada popravila po možnosti vsa nasilja in krivice tromesečne vlade zakona, reda in pravice in dala zadoščenje vsem preganjanim, kar se je deloma že zgodilo z zadnjimi imenovanji. Zopet so na svojih mestih odstavljene zaslužni nadzorniki, srezki in oblastni, med temi tudi tov. Schell; veselimo se njegovega imenovanja oblastnim šolskim nadzornikom, četudi odkrito obžalujemo njegov odhod iz okraja, kjer je deloval mnoga leta najvestneje kot šolski voditelj, od prevrata sem tudi kot krajni šolski nadzornik.

Zapisnik, dopisi. Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri, dopisi se vzamejo na znanje. Od slednjih je najvažnejša okrožnica UJU zadevajoč učiteljske pare.

Predavanja: Tovarišica K. Bercéto-va je predavala o »Vzgojnem delu v osnovni šoli«, tov. A. Strigl pa se je izkazal kot jako vri potopisec s svojim »Tja (v Dubrovnik namreč) in nazaj«. Za zanimivi predavanji sta žela oba obilo hvale.

Učit. Samopomoč: Na zborovanju se je priglasilo 22 novih članov k Samopomoči, kar je pač zasluga tov. poverjenika B. Gselmana. Z dosedanjimi člani je skoraj tri petine učiteljsva konjiškega okraja včlanjenega pri tej človekoljubni organizaciji, h kateri bi naj našli pot še ostali dve petini; svojega pristopa ne bodo obžalovali nikoli.